

Stockholm 2018-08-28

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr Ku2018/00773/KO
Vårt dnr NFH 2018-29

Remissvar på betänkandet *Konstnär – oavsett villkor?* (SOU 2018:23)

Inledning

Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH) svarar på remissen utifrån att vara en av myndigheterna i samverkansrådet samt ur ett slöjd-/slöjdarperspektiv vilket inbegriper ett näringsperspektiv. Remissen besvaras selektivt även om merparten av resonemang och förslag passar in och överensstämmer med slöjd- och hantverkssfären, särskilt det som rör det socialpolitiska fältet och näringsfrågorna.

Sammanfattning

Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH) motsätter sig förslaget på ändring i förordningen 2010:2012 om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.

Bakgrunden till Nämnden för hemslöjdsfrågors ställningstagande är att det vore att överge statlig kulturpolitik och framgångsrik flernivåstyrning till förmån för en skatteväxling. Föreslagen ändring av förordningen skulle innebära att regionerna ensamma bär ansvaret för kulturfrågorna och att det statliga engagemanget och strategiska ansvarstagandet försvåras då beredning och uppföljning av regionala kulturplaner skulle sakna en statlig ram att utgå ifrån. NFH ser också en svårighet för staten att ta ett strategiskt ansvar och bidra till utveckling av den regionala kulturella infrastrukturen när ramverket begränsas till att bara vara de nationella kulturpolitiska målen. Det är av stor vikt att staten även framöver främjar att det finns ett starkt kulturliv i hela landet och strategiskt verkar för regional rättvisa och kvalitet.

Det är också Nämnden för hemslöjdsfrågors (NFH) uppfattning att nuvarande förordning och dess tillämpning ger stort utrymme för tolkning och tillämpning då förordningstextens beskrivning av vilka verksamhetsområden som skall omfattas av bidragsgivningen är på överskriftsnivå och därmed öppen för tolkning. NFH ser inte heller några hinder för en utveckling av konstnärspolitiken inom samverkansmodellens nuvarande förordning och utökas de ekonomiska resurserna, som föreslagits, med inriktning professionellt kulturliv och konstnärer blir förutsättningarna ännu bättre. Kulturområdesöverskridande och interregionala samarbeten uppmuntras och öppnar för ytterligare möjligheter utöver de möjligheter utvecklingsbidragen inom modellen ger.

Kulturrådet och Samverkansrådets parter arbetar i dialog med regionerna och hörsammar regionala önskemål, modellen har även justerats efter hand och kraven på detaljuppföljning minskar.

Synpunkter på utredningens bedömningar och förslag

9.2.2 Konstnärsbegreppet

Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH) läser med intresse resonemanget kring konstnärsbegreppet och instämmer i utredningens bedömning att begreppet är under ständig omprövning. NFH hade föredragit att utredningen konsekvent använt begreppet kulturskapare/ kulturutövare då det är ett öppnare begrepp som inkluderar fler konst-/kulturområden, professioner och yrken.

9.3.3 Kulturskolans ansvar

Nämnden för hemslöjdsfrågor ställer sig bakom utredningens bedömning att det är av stor vikt att stat och kommun framgent prioriterar kulturskolan så att den blir mer tillgänglig och jämlik.

9.3.5 Konstnärliga produktionshus för ungdomar

Nämnden för hemslöjdsfrågor ställer sig mycket positiv till förslaget om konstnärliga produktionshus för ungdomar men tycker att det är ett tydligt exempel på där ordet kultur skulle ha större effekt än konst, särskilt som man riktar sig till områden med socioekonomiska utmaningar och har som ambition att vara öppna för "alla konstområden".

9.4.3 Uppdrag om kulturella och kreativa näringar

Nämnden för hemslöjdsfrågors värmyndighet Tillväxtverket har i uppdrag att göra analyser och ta fram strategier för att stärka kulturella och kreativa näringar. NFH anser att arbetet med analys och strategi skall omfatta och inkludera slöjd och hantverk. I *Kreametern- en guide till svensk statistik för kulturella och kreativa näringar* skriver Tillväxtverket och deras samarbetspartners under rubriken 3.2.4.1 *Delbranscher som saknas*, "Slöjd och hantverk finns inte heller med som egen branschgrupp eller branschkategori i den nationella definitionen. Näringsverksamheterna har en självklar plats inom de kulturella och kreativa näringarna, men de saknar egna SNI-koder och är dolda i systemet.". Nämnden för hemslöjdsfrågor anser att berörda myndigheter bör få i uppdrag att lösa detta administrativa problem som gör ett kulturområde och en bransch osynlig i så väl kulturstatistik och analys som i näringsstatistik.

9.5.3 Kultursamverkansmodellen

Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH) motsätter sig förslaget på ändring i förordningen 2010:2012 om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.

Bakgrunden till NFHs ställningstagande är att det vore att överge statlig kulturpolitik och framgångsrik flernivåstyrning till förmån för en skatteväxling. Föreslagen ändring av förordningen skulle innebära att regionerna ensamma bär ansvaret för kulturfrågorna och att det statliga engagemanget och strategiska ansvarstagandet försvåras då beredning och uppföljning av regionala kulturplaner skulle sakna en statlig ram att utgå ifrån. NFH ser också en svårighet för staten att ta ett strategiskt ansvar och bidra till utveckling av den regionala kulturella infrastrukturen när ramverket begränsas till att bara vara de nationella kulturpolitiska målen. Det är av stor vikt att staten även framöver främjar att det finns ett starkt kulturliv i hela landet och strategiskt verkar för regional rättvisa och kvalitet.

Det är också Nämnden för hemslöjdsfrågors uppfattning att nuvarande förordning och dess tillämpning ger stort utrymme för tolkning och tillämpning då förordningstextens beskrivning av vilka verksamhetsområden som skall omfattas av bidragsgivningen är på överskriftsnivå och därmed öppen för tolkning. NFH ser inga hinder för en utveckling av konstnärspolitiken inom samverkansmodellens nuvarande förordning och utökas de ekonomiska resurserna med inriktning professionellt kulturliv och konstnärer så blir förutsättningarna ännu bättre. Kulturområdesöverskridande och interregionala samarbeten uppmuntras och öppnar för ytterligare möjligheter. Utvecklingsbidragen som finns inom modellen har använts till just utveckling av nya verksamheter och uttryck, dessa bidrag kan med fördel utökas för att driva ytterligare förnyelse och utveckling.

Kulturrådet och Samverkansrådets parter arbetar i dialog med regionerna och hörsammar regionala önskemål och begäran om minskat krav på t ex detaljuppföljning. I ett läge där staten inte prioriterar vilka verksamhetsområden som skall ingå i samverkansmodellen förändras förutsättningarna för såväl myndigheterna som ingår i samverkansmodellen som regionerna då utgångspunkten i förordningen saknas vilket vore olyckligt då modellen bidragit med ökat intresse för regionala kulturfrågor hos såväl myndigheter som regioner vilket i sin tur inneburit viktigt kunskapsutbyten nivåerna emellan.

NFH ser även med oro på en utveckling där staten drar sig tillbaka från det strategiska ansvaret som bl a innebär att vissa områden är utpekade som viktiga inom ramen för denna finansieringsmodell, detta gäller särskilt de i modellen ekonomiskt små områdena som inte företräds av större institutioner, exempel på sådana områden är hemslöjd och regional enskild arkivverksamhet. Områdena är viktiga för civilsamhället men lätta att prioritera ned då det per region handlar om enstaka tjänster eller bidrag vilket inte möter samma motstånd som när institutioner med många anställda och egna lokaler drabbas av nedprioritering, men som kan innebära att främjandet av området helt upphör.

Remissen har beretts av kanslichef Friedrike Roedenbeck och beslutats per capsulam den 28 augusti 2018.